

словотвірного значення, передбачає ще й різне розташування формантів у структурі слова відносно кореня, а, отже, різні їх валентні характеристики (наприклад, конфікс та інтерфікс у поєднанні з суфіксом *о...н* – *о-сон-н-я* / *молок-о-вар-н-я*).

Дослідження омонімії у межах словотворчих формантів однієї частини мови не вичерпує усієї проблематики словотвірної омонімії, адже вимагає доповнення дослідженнями омонімії у словотворі усіх інших частин мови і не тільки на рівні словотворчого форманта, а й на рівні інших словотвірних одиниць (дериватів, СТ, СП...).

1. Николаев Г. А. Русское историческое словообразование: теоретические проблемы. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1987. – С.77.
2. Див., наприклад: Виноградов В. В. О грамматической омонимии в современном русском языке // Русский язык в школе. – 1940. – №1. – С.5–7; Григорьев В. П. Обсуждение омонимии // Вопросы языкознания. – 1958. – №2. – С.162–166.; Громова Н. Из наблюдений над суффиксальной омонимией в современном русском языке и других славянских языках // Наукові записки Львів. держ. педінституту. – т.XII. – Львів, 1995. – С.39–51.; Ковалик І. І. Питання словотворчої омонімії і синонімії в сфері іменників слов'янських мов // Питання слов'янознавства: Матеріали першої і другої республіканських славістичних конференцій. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1962. – С.5-26.; Соболева П. А. Словообразовательная полисемия и омонимия. – М.: Наука, 1980. – 294 с. та ін.

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА НАЗВ ПРИМІЩЕНЬ У ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ: ЛОГІКО-СИНТАКСИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Оксана Зазуляк,

У курс, філологічний факультет.

Науковий керівник – Пелехата О. М.

кандидат філологічних наук, доцент.

Дослідження семантики мовних одиниць, будучи предметом вивчення передовсім лінгвістики у традиційній інтерпретації як вітчизняних (Апресян Ю., Гак В., Кубрякова О., Уфимцева А., Шмельов Д.), так і польських мовознавців (Бутлер Д., Гжегорчикова Р., Дорошевський В., Токарський Р., Юдицька І.) скеровані на опис внутрішньої, структурно-компонентної організації (лексична семантика, словотвірна семантика); визначення значеннєвої сутності слова з точки зору логічної науки виходить за власні мовні межі і полягає у викритті відношень між мовними елементами (знаками, синтаксичними групами, реченнями) та елементами позамовної дійсності (денотатами, подіями, ситуаціями).

Встановлення такого типу співвідношень лежать в основі досліджень логічної семантики (Арутюнова Н., Падучева О., Степанов Ю.), визна-

чальним аспектом якої є теорія референції. Звернення лінгвістів до проблем референції зумовлене намаганням проникнути у глибини семантики, виявити її приховані, не представлені “ззовні” можливості. Розгляд значення слова як співвіднесення його у свідомості мовців з елементами позамовної дійсності передбачає опис слів шляхом співставлення їх з явищами, до яких вони відносяться.

За основу семантичного аналізу слідом за Юдицькою І. [5, с.41] приймаємо поняття логічної неозначеної дескрипції. Дескриптивні вирази, виведені із словотвірних формацій і представлені у формі синтаксичних груп (теорія словотвору на синтаксичній основі, запропонована Дорошевським В. [4]) є способом експліцитного вираження дійсності [3, с.26]. Так, слово “*drukarnia*” означає те саме, що і вираз “*pomieszczenie, w którym (ludzie) drukują*”; відповідно:

cegielnia “*pomieszczenie, w którym produkują cegłę*”

palmirnia “*pomieszczenie, w którym hodują palmy*”

Опис семантичної структури шляхом аналізу структури логічної дескрипції передбачає наступну інтерпретацію: *przechowalnia* “*jakas rzecz, która jest pomieszczeniem, w którym przechowują przedmioty*”. Такий принцип покладено в основу ідентифікації предмету об’єктивної дійсності [1, с.23], а елементи структурної дескрипції відповідно визначають:

➤ дескрипції екзистенційного, таксономічного та конкретного (ідентифікуючого) значення;

➤ характер реалізованої ними референції;

➤ фактори, які впливають на ідентифікацію предмету.

Екзистенційна дескрипція виступає підготовчим інформаційним елементом появи значення предмету, виокремлюваного із позамовної дійсності, створює передумови для визначення його приналежності до певного класу (реалізується таксономічною дескрипцією). У природній мові, яка не користується змінними ці два етапи референції об’єднані та імплікуються таксономічним предикатом, який вказує тільки на ознаки або сукупність ознак притаманних об’єкту і виступає в обсязі свого сигніфікативного змісту (пор.: *palarnia* – “*pomieszczenie... [вказує на те, що palarnia володіє ознаками класу приміщень]*”. Назва у даному випадку не отримує конкретної референції, оскільки відноситься не до конкретного об’єкту, а до невизначеної частини множини об’єктів.

Індивідуальні ознаки предметів реалізуються ідентифікуючою дескрипцією, скерованою на виявлення індивідуалізованих рис, об’єктивних ознак, які виокремлюють даний предмет з класу йому однорідних.

Пор.: *karmelarnia* “*pomieszczenie, [w którym przygotowują karamel]*”

kreslarnia “*pomieszczenie, [w którym pracują kreslarze]*”

lakirnia “*pomieszczenie, [w którym lakierują]*”

Таким чином, впровадження до семантичного аналізу поняття логічної неозначеної дескрипції дозволяє нам глибше проникнути у

нищеневу структуру словотвірної формації, зрозуміти механізм творення цих двочленної будови. Процес реалізації референції визначається предикатно-непредикатним (нереферентно-референтним) характером дескрипцій, спрямованих на визначення сигніфікативно-денотативного наповнення значення слова.

- 1 Арутюнова Н. Д. Лингвистические проблемы референции // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: "Радуга". – 1982. – №13. – С.5-39
- 2 Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. – М.: "Язык русской литературы". – 1999. – С.1-11, 34-61.
- 3 Кубрякова Е. С. Типы языковых значений производного слова. – М.: Наука, 1981. – 200 с.
- 4 Doroszewski W. Nomina Loci jako kategoria słowotwórcza. // *Slavia. Časopis pro slovanskou filologii.* – Praha, 1962. – XXXI. – S. 342- 347.
- 5 Judycka I. Syntaktyczna interpretacja struktur słowotwórczych (na przykładach formacji z kategorii nomen loci). – Warszawa: PWN, 1971. – 109 s.
- 6 Словник języка polskiego. Pod. red. Doroszewskiego W. – T. 1-11. – Warszawa: PWN, 1958 – 1969.

ГЕНДЕРНІ СЦЕНАРІЇ В. ДОМОНТОВИЧА-ПЕТРОВА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІЗОВАНИХ БІОГРАФІЙ "РОМАНИ КУЛІША" І "АЛІНА Й КОСТОМАРОВ")

Наталія Пернаровська,

У курс, філологічний факультет.

Науковий керівник – Хороб М. Б.,

кандидат філологічних наук, доцент.

Інтелектуально-психологічна проблематика великої прози В. Домонтовича постає в перспективі, окресленої еротичною інтригою. "...Романи Домонтовича є любовними романами, – стверджує С.Павличко. – Що може бути кращою темою для філософського аналізу, ніж людські почуття, людська сексуальність, і людські умовності, які оточують те і друге" [1]. Крім того, демістифікація еросу як системи соціальних конвенцій, що регламентують і дозують наймогутніший людський інстинкт, є частиною великого модерністського проекту "виявлення і зняття тих репресій щодо індивідуальної свідомості, мови, мислення, які закорінені в раціоналістській просвітницькій методології" [2]. Кохання осмислюється письменником як складний культурний конструкт, детермінований історією, стилем епохи, сформованими в її контексті стереотипами, які часто унеможливають автентичність, спонтанність, природність людських почуттів.